

Slovenski dom

Štev. 125

V Ljubljani, torek 3. junija 1941

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

L'incontro del Duce e di Hitler sul Brennero

Le conversazioni si sono concluse con completo accordo sui punti di vista dei due Condottieri

Il Duce ed il Fuehrer si sono oggi incontrati al Brennero dove alla presenza dei Ministri degli affari esteri Conte Ciano e von Ribbentrop, hanno avuto un colloquio durato alcune ore sulla situazione politica. Le conversazioni si sono svolte nello spirito della più cordiale amicizia e si sono concluse col completo accordo sui punti di visita dei capi di governo dei due paesi alleati.

Brennero, 2 giugno. La notizia che il Duce viaggiava verso il Brennero si è per tempo rapidamente diffusa nonostante che l'incontro

fosse strettamente privato e numerosa folla si è recata lungo la linea ferroviaria per tributare al Duce il suo saluto. Il Duce che vestiva l'uniforme fascista è arrivato alle ore 10 ed è sceso dal treno sul quale viaggiavano il Ministro Ciano il generale Cavallero l'incaricato d'affari della ambasciata di Germania principe Bismarck l'addetto militare von Rintelen l'ambasciatore Alfieri ed altri funzionari del ministero degli esteri. Alle ore 10.15 è entrato in stazione il treno del Fuehrer che è sceso accompagnato dal maresciallo Keitel dal sottosegretario Dietrich dal regente la cancelleria del partito Worman e da alta funzionari della cancelleria del Reich e del ministero degli esteri. L'incontro dei due condottieri è stato partico-

larmente cordiale. Dopo che sono avvenute le presentazioni reciproche il Duce ha invitato il Fuehrer nella sua vettura salone dove essi hanno avuto un lungo colloquio al quale in un secondo tempo hanno preso parte i ministri degli esteri Ribbentrop e Ciano e successivamente li il maresciallo Keitel ed il capo di stato maggiore generale Cavallero.

Complessivamente le conversazioni sono durate cinque ore. I due condottieri si sono accomiatati dopo una rapida colazione in un atmosfera di cordialità e di cameratesca amicizia. Dopo la partenza del Fuehrer il Duce accompagnato dal seguito è salito sul treno presidenziale da dove è sceso alla stazione di Bolzano essendo fatto

segno durante tutto il percorso alle calorose manifestazioni della folla che nel frattempo si era riunita lungo la linea ferroviaria. Nonostante che l'arrivo a Bolzano fosse improvviso numerosa folla si era adunata nella piazza della stazione tributando al Duce una vibrante dimostrazione. Il Duce dopo essersi intrattenuto col prefetto Agostino Podestà su problemi inerenti la provincia, si è recato all'aeroporto della città dove secondo ordini da lui impartiti prima di lasciare la stazione del Brennero, trovava pronto il suo aeroplano. Indossata rapidamente la tuta di volo il Duce salito sull'apparecchio sul quale hanno preso posto il ministero Ciano il capo di S M generale Cavallero e il sottosegretario Pricoli e pilotando dopo due ore di volo all'aeroporto del Littorio.

Večurni sestanek med Ducejem in Hitlerjem na Brennerju

Uradno poročilo ugotavlja popolno enotnost pogledov med Voditeljema Italije in Nemčije

Rim, 3. junija. s. Duce in Fuehrer sta se včeraj sešla na Brennerju, kjer sta v navzočnosti zunanjih ministrov grofa Ciana in von Ribbentropa imela pogovor o političnem položaju. Posvet je trajal več ur. Razgovori so se razvijali v duhu najprišrčnejšega prijateljstva in so se zaključili s popolnim sporazumom o stališčih načelnikov vlade zavezniških držav.

Brenner, 3. junija. s. Vest, da Duce potuje na Brenner, se je ob pravem času naglo razširila, čeprav je bilo srečanje čisto zasebno. Številne množice so se zbrale vzdolž proge, da bi pozdravile Duceja.

Duce, ki je nosil fašistovsko uniformo, je dopotoval ob desetih in stopil iz vlaka, s katerim so potovali ministri Ciano, general Cavallero, odpravnik poslov nemškega poslanstva

knez Bismarck, vojaški odposlanec von Rintelen, poslanik Alfieri in drugi zastopniki zunanjega ministristva.

Ob 10.15 je na postajo privozil Hitlerjev vlak. Fuehrer je stopil iz vlaka v družbi maršala Keitela, podtajnika Dietricha, voditelja strankarske pisarne Wormanna in visokih uradnikov iz državnih pisarnic ter zunanjega ministristva. Snidenje obeh voditeljev je bilo posebno prišrčno.

Po vzajemnem predstavljanju je Duce povabil Hitlerja v svoj salonski voz, kjer sta imela dolg razgovor, katerega sta se v drugi polovici

udeležila tudi zunanja ministra Ciano in Ribbentrop, nato pa maršal Keitel in načelnik generalnega štaba general Cavallero. Skupaj so posvetovanja trajala pet ur. Voditelja sta se poslovila po naglem kosilu v ozračju prišrčnosti ter tovarništva.

Ko je Hitler odšel, je Duce s spremstvom stopil na predsedniški vlak, iz katerega je izstopil na postaji v Bolzanu. Vso pot je sprejemal navdušene manifestacije množice, ki se je bila med tem zbrala ob progi. Duce se je v Bolzanu razgovarjal s prefektom o vprašanjih, ki se tičejo pokrajine, potem pa je odšel na mestno letališče,

kjer je po njegovem naročilu bilo pripravljeno njegovo letalo. Naglo se je oblekel v letalsko obleko, stopil v letalo, kamor so šli tudi ministri Ciano, načelnik glavnega štaba general Cavallero ter podtajnik Pricoli. Duce je sam vodil letalo in krenil proti Rimu, kjer je po dveh urah leta pristal na letališču Littorio.

Kvestor gr. uff. Ettore Messana dospel v Ljubljano

Ljubljana, 3. junija.

Danes je prispel v Ljubljano Gr. uff. Ettore Messana, da bo prevzel mesto kvestorja v novi Pokrajini. Visoki funkcionar je bil sprejet pri Eksk. Emiliju Grazioliju. Novi kvestor prihaja v Ljubljano iz Padova, kjer je izvrševal enako funkcijo. Njegovo dosedanje življensko pot izpolnjuje najodličnejša službena doba. Novi kvestor je Gr. uff. italijanske Krone in vitez reda Sv. Mauricija in Lazarja.

Kvestor je imenoval za šefa svojega kabineta komisarja adv. viteza uff. Alberta Trezza.

In questore gr. uff. Ettore Messana giunto a Lubiana

Oggi è arrivato a Lubiana il Gr. uff. Ettore Messana per assumere l'ufficio di Questore della nuova provincia. L'Alto funzionario è stato ricevuto dall'Eccellenza Emilio Grazioli, il Gr. uff. Messana che viene a Lubiana da Padova, dove era questore di quella città, ha al suo attivo un lungo, brillantissimo stato di servizio. È Grande ufficiale nella Corona d'Italia e Cav. ufficiale nell'ordine dei Santi Maurizio e Lazzaro. — Il questore ha nominato suo capo di gabinetto il commissario capo avv. cav. uff. Alberto Trezza.

tonnellaggio e centrate in piene batterie contraeree, un deposito carburanti è stato incendiato.

Nella notte sull'10 giugno aerei britannici hanno bombardato Bengasi; un velivolo nemico è stato abbattuto dalla difesa contraerea, l'equipaggio, composto di cinque persone, è stato catturato.

A Creta le nostre truppe, cooperando con unità germaniche, hanno raggiunto gli obiettivi prestabiliti.

Nell'Africa orientale situazione immutata. (Stefani)

Siloviti letalski napadi na Tobruk se nadaljujejo

Italijanske čete na Kreti dosegajo določene cilje

361. ital. uradno vojno poročilo pravi: V Severni Afriki je bil sovražni sunek na fronti južno od Tobruka, ki so ga podpirali tanki, odbit. Sovražnik je imel izgube. Letalske sile so potopile angleško motorno jadrnico, ki je bila natovljena s strelivom in je bila na poti v Tobruk. Brodolomci so bili rešeni. Druga letala so v Tobruku bombardirala pristaniške naprave, utrjene postojanke in so poglala v zrak skladišča streliva.

V noči na 31. maj so angleška letala vrgla nekaj bomb na Bengasi.

Operacije za končno zasedbo Krete se uspešno nadaljujejo. Italijanski oddelki, ki so včeraj prišli v stik z nemškimi silami, zasledujejo od blizu angleške vojske, ki se umikajo na južno stran otoka.

V Vzhodni Afriki so bile v borbah začutili dni pri Debareku v Amhari prizadejane so-

vražniku znatne izgube. V Gali in Sidamu so naše čete z ugodnim zaključkom vzdržale več spopadov.

362. službeno vojno poročilo pravi:

V Severni Afriki so skupine italijanskih in nemških letal napadle ladje v luki Tobruku in pristaniške naprave tega oporišča. Pet ladij manjše tonaže je bilo potopljenih. Zadele so bile protiletalske baterije, in v nekem skladišču pogonskih sredstev je nastal požar.

V noči na 1. junij so angleška letala bombardirala Bengasi. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno sovražno letalo. Posadka, sestavljena iz 5 ljudi, je bila ujeta.

Na Kreti so naše čete, ki sodelujejo z nemškimi oddelki, dosegale cilje, ki so jim bili določeni.

V Vzhodni Afriki se položaj ni izpremenil.

Formidabili attacchi aerei contro Tobruk continuano

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale sul fronte sud di Tobruk, è stata respinta una puntata nemica appoggiata da carri armati; l'avversario ha subito perdite. L'aviazione ha affondato un motovelivolo inglese carico di munizioni diretto a Tobruk; i naufraghi sono stati recuperati.

Altri velivoli hanno bombardato a Tobruk apprestamenti portuali, posizioni fortificate ed hanno fatto saltare un deposito munizioni.

Nella notte sul 31 aerei britannici hanno lanciato alcune bombe su Bengasi.

Continuano con successo le operazioni per l'occupazione di Creta. I reparti italiani, che hanno presso ieri contatto con le forze Germaniche, incalzano da vicino i soldati inglesi in ritirata verso la parte meridionale dell'isola.

Nell'Africa orientale durante i combattimenti dei giorni scorsi presso Debarek, nell'Amara sono state inflitte al nemico notevoli perdite. Nel Galla e Sidamo le nostre truppe

hanno sostenuto vari scontri con esito favorevole. (Stefani)

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nell'Africa settentrionale formazioni aeree italiane e germaniche hanno attaccato navi alla fonda e gli impianti della base di Tobruk: sono stati affondati cinque piroscafi di piccolo

Bitka za Kreto je končana

Nemška vojna poročila pravijo, da je bilo ujetih 13.000 angleških in grških vojakov. — Angleško poročilo priznava hude izgube

Berlin, 3. junija. s. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Bitka za Kreto je končana. Ves otok je

osvojen od sovražnika. Nemške čete so včeraj zasedle zadnjo postojanko premaganih Angležev, pristanišče Sfakia. Planinski oddelki so v bojih po gorah na severu od Sfakie strli poslednji angleški odpor ter ujeli čez tri tisoč mož. Nemško letalstvo je uspešno podpiralo to zadnjo policijsko akcijo.

Na morju med Kreto in med Aleksandrijo so nemški bombniki s tremi polnimi zadetki uničili angleški torpedni rušilec, ki je pripadal nekemu pomorskega oddelku.

Predvčerajšnje nemško uradno poročilo pravi, da so se nemške čete združile z italijanskimi na Kreti blizu kraja Herapetra. Do tega dne je bilo ujetih okoli 10.000 angleških in grških vojakov.

Rim, 3. junija. s. Uradno poročilo angleškega vojnega ministristva o umiku britanskih sil s Krete pravi:

Po dvanajstih dneh bitke, ki je nedvomno bila v tej vojni najslavnejša, je bilo sklenjeno, da se naše sile umaknejo s Krete. Okoli 15.000 mož naših oddelkov je že dospelo v Egipt, a treba je priznati, da so naše izgube bile resne.

Strahotno ravnanje z nemškimi padalci na Kreti

Prve padalce so krvavo pohabliali in nekatere celo križali

Berlin, 3. junija. s. Nemška vlada je že ožigosala zverinsko nastopanje angleških čet in prebivalstva na Kreti proti prvim nemškim padalcem. V neki dolini pri letališču Maleme so našli trupla petnajstih nemških padalcev. Bili so nagi in so kazali brazgotine strahotnega pohabljenja in mučenja. Krvava trupla so pokrivale hude rane, ki so jih povzročili udarci z razcepljenimi biči. Dokazano je, da so bile žrtve ubite, ko so bile brez obrambe in da so jih prej mučili.

Poročajo, da so med zasedbo Kandije Nemci ujeli deset žensk, ki so nosile uniforme, katere so vzele nemškim padalcem. Ženske so obtožene, da so z besno krvočelnostjo pobile veliko nemških padalcev. Zlahka se jim je posrečilo zvabiti v zasedo posamezne nemške vojake, ki so bili potem divjaško pobiti. Tudi v okolici Kandije so dobili trupla dvanajstih nemških padalcev, divjaško pohabljenih. Truplo nekega nemškega častnika je bilo dobesedno razkosano. Tri podčastnike pa so križali.

Po zaslugi Eksk. Vis. Komisarja je bil odprt novi kirurški paviljon

Ljubljana, 3. junija.

Njegova Eksk. Visoki Komisar se je ob priliki svojega obiska bolnišnice dne 26. maja 1941 prebil ob bednem stanju bolnikov v prenapolnjenih kirurških oddelkih in odredil z veliki došne gesto, da se temu stanju nemudoma odpravi. Da se to izvede, je bil s 1. junijem 1941 odprt novi kirurški paviljon. Za to tako naglo rešitev neznosnih razmer, pod katerimi so trpeli dolga leta tako bolniki kot zdravniki, je dolžna gospodu Visokemu Komisarju hvala vseh ljubljanskih pokrajina.

Posebno hvaležna pa je bolnišnična uprava, ker ji je šele odlok g. Visokega Komisarja končno dal finančna sredstva in možnost za odpravo teh razmer in izročitev novega paviljona svojemu namenu.

Vesti 3. junija

Italijanski višji zdravstveni svet je prepovedal obsevanje žensk z rentgenskimi aparati, kadar gre za zdravljenje rodil, ker tako obsevanje lahko škodljivo vpliva na rodnost.

Zaključena so trgovinska pogajanja med Bolgarijo in Nemčijo. Trgovinska pogodba velja od 30. septembra.

Ameriki je kitajska vlada v Čung-kingu ponudila nekatera letališča za primer spopada med Ameriko in Japonsko, piše list »Yomiuri«.

Uspeh nad malo in hrabro državo Irakom je zelo majhna pomena za londonsko vlado, če Angleži pomislijo, da so izgubili Kreto in velik del svojega brodogradnega Sredozemskega morja, piše tokijski list »Yomiuri«.

Samo majhno število angleških čet se je rešilo s otoka Kreta. Veliko ribiškimi ladjic, na katerih so bili Angleži, so nemška letala prisilila, da se vrnejo na Kreto, pišejo nemški listi.

Angleška pomožna križarka »Salopian« je bila potopljena, tako poroča angleško službeno poročilo.

Tri angleške torpedovke in tri hitre angleške edince so šle v Gibraltar.

Nove tarife na romunskih železnicah so začele veljati z današnjim dnem. Začasno bo odpravljenih večje število osebnih vlakov.

Nemško-romunska komisija za gospodarsko sodelovanje je zaključila svoje delo, pravi romunsko službeno poročilo.

Iz Berlina poročajo, da je znani nemški boksar, bivši svetovni prvak Max Schmeling živ. Uradno zanikujejo poročilo angleškega in ameriškega tiska, da je bil Schmeling kot padalec ujet na Kreti, da je skušal pobegniti in da je bil pri tem ubit. Nemški listi prinašajo v dokaz, da so take vesti neresnične. Schmelingove izjave o tem, kako se je bojeval na Kreti, dokler mu ni tega onemogočila neka tropska bolezen.

Prva slovesna proslava dneva Ustave v Ljubljani in Ljubljanski Pokrajini

Ljubljana je letos prvič najsvetnejše slavila praznik Ustave.

Na praznični dan 1. junija je zvoke udarnih koračnic bilo slišati že zgodaj jutraj, ko so posamezne vojaške edinice korakale na svoje zborni mesto za veliko parado, zunanji izraz praznika. Od vseh koncev in krajev Ljubljane so prihajale številne čete. Ljudi se je ob Bleiweisovi cesti nabiralo velike množice. Zasedli so tudi strehe Narodne in Moderne Galerije, da bi čim boljše videli vojaško parado.

Pred vzhodom v Tivoli so postavili tri tribune, za predstavnike oblasti in povabljenе goste.

Ob določenem uri so se začeli zbirati na prostih tribunah predstavniki našega javnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Na posebni častni tribuni so bili: Visoki Komisar Ekse. E. Grazioli z gospo, mestni župan dr. Jure Adlešič z gospo, rektor ljubljanskega vseuč. dr. Slavič, predsednik Vrhovnega sodišča dr. Konda, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golia, državno pravobranilstvo je zastopal dr. Štuhar. Razen omenjenih so bili navzoči še vsi načelniki oddelkov Visokega Komisarjata, comm. dr. Nani je zastopal Ministrstvo za ljudsko kulturo. Slovenske dnevnike sta zastopala glavni urednik »Slovenec« dr. Ivan Ahčin in pa rav. Reiser za »Jutro«. Ob straneh častnih tribun so bili višji in nižji častniki, ki niso sodelovali aktivno pri današnji reviji.

Ni bila ura še 10, ko je po Bleiweisovi cesti prijel poveljnik grenadirske divizije general Orlando, ki je sprejel raport poveljujočega častnika in pozdravil predstavnike na častnih tribunah. Kmalu za njim je prijel iz iste smeri armadni poveljnik gen. Ekse. Mario Robotti. Godba je zaigrala obe himni. Potem je Ekse. Robotti sprejel raport in šel na obhod postrojenih čet. Ko je čete pregledal, se je vrnil pred častno tribuno.

Točno ob pol 11 se je začela parada. Prve čete grenadirskega polka so prikorakale pod poveljstvom polkovnika Dal Negra. Pred grenadirskim polkom je korakala četa karabinerjev z godbo. V prvem velikem oddelku je bila slavna polkovna zastava in godba ter trije bataljoni L. grenadirskega polka, za njimi pa še 55, ba-

taljon Milice. Vojaki so korakali v dvanajestoro-stopih.

Sledil je drugi veliki oddelk, ki ga je vodil major Lambardia. To je bil bataljon mešanich čet, ki so dodeljene I. Grenadirskemu polku, dalje je bil v tem oddelku XXI. bataljon možarjev in 121. četa topništva kalibra 47—32.

Za tema oddelkoma so prišle dolge kolone topništva pod poveljstvom polkovnika Boglona. Topništvo je bilo razvrščeno v tri skupine. Prvi je bil XIII. topniški polk z zastavo in godbo, nato pa topništvo v treh motoriziranih skupinah. Sledile so inženirske čete, ki jih je vodil major Onesti V skupini je bilo 12 motorjev, dalje oddelk 6 fotoelektricitetov z velikimi žarometi, ki so med občinstvom vzbujali veliko pozornost. Za inženirji je prišel oddelk pontonirjev z vsem orodjem, ki jim je potreben pri postavljanju zaslinih mostov. Nazadnje pa se je peljal motoriziran golobnjak poln golobov. Vprav pred častno tribuno so golobe izpustili in jata je odletela proti svojim golobnjakom.

Parada je trajala dobro uro in je znova pokazala sijajno pripravljenost ter popolno opremo vojske, ki vzbuja pri prebivalstvu Ljubljanske Pokrajine spoštovanje zaradi svoje hrabrosti in drugih plemenitih vrtil.

Tudi po večjih drugih krajih Ljubljanske pokrajine so kar najbolj svečano proslavili praznik Ustave. Velike vojaške parade so bile tudi v Novem mestu, v Kočevju in Ribnici.

V Novem mestu je imela parado divizija »Isanzo«. V Ribnici je v vojaški paradi nastopil I. bataljon II. grenadirskega polka. Pri paradi so sodelovali tudi domači gasilci, ki so nastopili s 4 vozmi. Vojaški paradi je prisostvovalo številno občinstvo in pa šolska mladina.

Popoldne je prišel v Ribnico divizijski poveljnik general Ekse. Orlando, da vidi telovadni nastop I. bataljona II. grenadirskega polka. Nastopa so se udeležili številni gostje, zastopniki oblasti in množica prebivalstva. Po telovadbi je bil v vojašnici I. bataljona prigriček. Častniki so stregli povabljenim gostom. Zvečer so grenadirji priredili še uspelo gledališko predstavo. Tudi te predstave se je udeležil general Orlando.

Papežev govor o načelih pravičnega socialnega reda v sedanosti in bodočnosti

Vatikan, 3. junija. s. V nedeljo je sv. oče v svoji zasebni knjižnici sprejel kardinalski kolegij, ki mu je voščil za god. V odgovor na voščilo je sv. oče dejal, da se godovni radosti pridružujejo odmevi vojnih bolečin in grenkoba sedanega časa. Toda niti v tem času preskušnje in žalosti Cerkev ne neha biti »tabore tistih, ki upajo«. Časi se utegnejo morda še bolj temni, toda sonce Pravičnosti ne bo nehalo sijati in v temo.

Včeraj je ob 50 letnici slovite okrožnice »Rerum novarum« sv. oče imel po radiu spominski govor v proslavo te zgodovinske okrožnice papeža Leona XIII. Dejal je, da je z Leonovo okrožnico Cerkev spregovorila svojo zapovedovalno besedo glede socialnih vprašanj, da bi dala temelje pravični socialni ureditvi v skladu z nespremenljivim redom, kakor ga je označil Bog. Danes hoče papež dati nekaj nadaljnjih smernic glede treh temeljnih vrednot socialnega gospodarskega življenja. Te vrednote so: uporaba tvarnih dobrin, delo in družina.

Dobrine, ki jih je ustvaril Bog za vse ljudi, morajo v enaki meri biti deležne vsi po načelih pravice in ljubezni, da bodo te dobrine prinašale družbi ploden mir in življenjsko trajnost.

ne pa ustvarjati kočljivih okoliščin, ki porajajo boje in zavist. S pravično razdelitvijo dobrin se more vsak narod gospodarsko ozdraviti in zdrav ostati.

Z vprašanjem o uporabi tvarnih dobrin je tesno zvezano vprašanje o delu. Dolžnost in pravica za organizacijo dela pripada predvsem tistim, ki so neposredno prizadeti delodajalcem in delavcem. Če ti ne izpolnijo svoje naloge, ali če je zaradi posebnih okoliščin ne morejo, tedaj posreduje država glede razdelitve dela.

Po nauku okrožnice »Rerum novarum« je narava sama tesno zvezala osebnost lastnino z obstankom človeške družbe ter zlasti z obstankom in razvojem družine. Država ima v družini naravno in rodovito korenino za svojo veličino in moč. In vsa javna načela, ki uravnajo zasebno lastnino, morajo stremeti za izpolnitvijo družinskega življenja.

To so načela, po katerih bi papež od zdaj hotel sodelovati pri bodoči organizaciji tistega novega reda, ki ga svet pričakuje od viharjev sedanega boja. Ta red naj bi se uveljavil v miru in pravičnosti. Na koncu govora je papež podelil svoj apostolski blagoslov.

V znaku prisrčne naklonjenosti Italije do Švice

je bila sklenjena nova trgovinska pogodba med obema državama

Bern, 3. junija. s. Zvezni svet je izdal uradno poročilo, v katerem podčrtava prisrčno ozačje in prijateljstvo, katero je Italija pokazala pri pogajanjih za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Švico in Italijo. Poročilo pristavlja, da takšno sodelovanje odgovarja duhu naklonjenosti, katero je Italija vedno ka-

zala do Švice, in duhu skupnih koristi obeh držav, k čemur sta prispevali vzajemno tudi italijanska skupnost v Švici in švicarska skupnost v Italiji. Obenem poudarja poročilo pomen genovskega pristanišča kot tranzitnega pristanišča za švicarsko mednarodno trgovino.

Angleško časopisje o porazu na Kreti

Lisbona, 3. junija. s. Londonski »Daily Telegraph« takole razlaga dogodek na Kreti: Ta vroča in srdita bitka bo ostala za vedno zapisana v letopisu angleške vojaške zgodovine. Poraz na Kreti je prizadejal našemu strateškemu položaju v Sredozemskem morju trd udarec, enako pa tudi našemu ugledu na Srednjem Vzhodu. Da je treba Kreto držati, ne bi smelo uiti očem niti šefom mornarice, niti poveljnikom letalstva in kopenske vojske, kakor tudi ne vladi. Saj nemški napad ni pomenil nikakega presenečenja, le obseg, vztraj-

nost in tehnika operacij so presegle vsako pričakovanje. List se nato vprašuje, zakaj angleške čete niso uživale podpore letalstva, na kar si sam odgovarja s Churchillovo izjavo: Nismo imeli na razpolago letališč in premalo časa za priprave je bilo. Plačali smo visoko ceno za nauk, ki pravi, da je treba vsako letališče močno utrditi. Dalje pravi angleški list, da so sedaj Egipt, Bliznji Vzhod in vse Sredozemsko morje v veliko večji nevarnosti in bo zato treba v Veliki Britaniji dvigniti proizvodnjo do najvišjih možnosti.

Novice s Hrvaške

Zagreb, 3. junija. s. Novi hrvatski poslanik v Rimu dr. Stjepan Perić je dal zastopniku agencije Stefani izjavo, v kateri je med drugim rekel, da mu je poglavin izkazal veliko zaupanje, ker ga je imenoval za svojega predstavnika v večnem mestu. Prepričan je, da mu bo misija uspela v celoti in da se bodo stoletne vezi prijateljstva med Hrvati in Italijo še bolj utrdile in poglobile. Pri svojem delu računa na popolno sodelovanje in naklonjenost vseh predstavnikov Fašistične Italije. Dr. Perić je dalje izjavil, da mu je Italija dobro znana, ker jo je že mnogokrat prepotoval. Povedal je tudi, da so vsi Pavelčevi sodelavci tisti, ki so bili njegovi prijatelji in pomagači že pred 14 leti. Končno se je zahvalil Italiji, ki je vedno s simpatijami spremljala trdi boj hrvaškega naroda za osvoboditev.

Zagreb, 3. junija. s. List »Hrvatski narod« objavlja pravila Ustaškega gibanja, katera so bila sestavljena 1. 1932. V pravilih stoji, da je ustaško gibanje poklicano, da z vsemi sredstvi, pa tudi z oboroženo silo, začne borbo za neodvisnost hrvaškega naroda in za odstranitev vsakršnega tujeja

vpliva. Obenem se mora boriti za to, da bodo Hrvatje gospodarji vsega gmočnega in duhovnega zaklada na svojem ozemlju. Ustaško gibanje se organizira takole: Združenja v posameznih vaseh, občinska združenja, pokrajinska združenja, nad njimi je županijska organizacija, vse te organizacije pa vodi direktorij ustaškega gibanja, ki ima v rokah celotno vodstvo gibanja. Gibanje vodi poglavin, ki ima ob sebi poseben svet, razven tega pa obstoja širši posvetovalni svet. Vsak član ustaškega gibanja je moral najprej položiti prisego, potem izvrševati vsako delo, ki mu je bilo ukazano, in končno delovati v vsakem pogledu po temeljnih načelih ustaškega gibanja.

Zagreb, 3. junija. s. Vlada je ustanovila poseben komisariat, ki bo skrbel za pravilno razdelitev živil med prebivalstvo. Obenem je izšel ukaz, po katerem bo treba zbrati vse zaloge raznih vrst žita, posebno pa pšenice. Del zaloga bodo ohranili lastniki, vse ostalo pa bo odkupil komisariat po določenih cenah. Listi porajajo, da je prehranitveno vprašanje eno najvažnejših vprašanj hrvaške države. »Hrvatski narod« meni, da je bivša jugoslovanska vlada zanemarjala to vprašanje in da je skrbela le za zaloge srbske vojske.

Grandiosa rivista militare per la Festa dello Statuto a Lubiana

Lubiana, 2 giugno S. Per la prima volta è stato festeggiato lo Statuto nelle terre slovene annesse all'Italia. Alla distanza di circa un mese dalla grandiosa sfilata svoltasi nella giornata dell'Esercito e dell'Impero le truppe del presidio sono state nuovamente passate in rassegna dal comandante dell'II corpo d'armata alla presenza dell'Alto Commissario Grazioli.

In testa alle truppe era il comandante della divisione granatieri di Sardegna. I granatieri i militi della legione Camice Nere d'assalto le armi d'accompagnamento mortai e cannoncini artiglierie ipotrainate le artiglierie motorizzate varie specialità del genio e truppe

con musica e bandiere hanno offerto alla folla accorsa sul lungo percorso un perfetto spettacolo di coesione marziale suscitando la più manifesta ammirazione.

Il podestà e le altre autorità hanno pure assistito da un palco speciale alla brillante rassegna. La città imbandierata ha mantenuto l'intero giorno un aspetto festoso. Lo Statuto è stato ricordato in altre località della provincia.

A Cocevie dove è di presidio il secondo reggimento granatieri ha avuto inogo pure una grande rivista militare che ha attirato una grande folla anche dai dintorni. (Stefani).

Zadnja premiera v ljubljanski Drami: »Bog z vami, mlada leta!«

Ljubljana, 2. junija.

Letošnja sezona v Drami se nagiba h koncu. Vkljub vsem pretresom zadnjih mesecev se še glasi slovenska beseda z našega vodilnega slovenskega odr — in to je lepo in tako blagodejno v teh velikih dneh. Ko se bo na jesen začela nova sezona, bo ta zavest in gotovost mirnega in resnega dela že tako ustaljena, da bomo z delom pokazali v novi sezoni, kakor pa se je to dalo doseči v letošnji.

Ob slovesu letošnje sezone pa je prišla na oder še italijanska komedija v treh dejanjih »Bog z vami, mlada leta« (»Addio giovinezza«). Na našem odr so uprizorili že nemška, ruska in angleška dela iz dijaškega življenja in le škoda, da se to delo iz italijanske književnosti ni moglo uprizoriti že prej. Po vseh svojih izrazih neposrednosti in mladostne pristnosti je bilo delo sposobno doživeti zelo velik uspeh — in pri prvi predstavi v soboto je bil resnično dosežen velik uspeh. Gledališče je bilo tako polno, kakor že nekaj premier ne več in le škoda, da smo na koncu sezone. Toda uspeh se bo lahko prenesel še na prihodnjo sezono, ker bo delo vsekakor še vleklo in navduševalo naše občinstvo.

S številnimi predstavami pa bo delo tudi samo še pridobilo. Pri prvi predstavi je bilo še premalo opaziti tiste vigranosti in deloma tudi premalo pripravljenosti, ki bi naj posameznim igralcem dovoljevala tisto prožnost, ki jo delo, pisano v italijanskem duhu in temperamentu, zahteva. Tudi so vse osebe tega dela tako priproste in prozorno enostavne, da je žalitev zanje podajati

jih tudi s senco patosa ali pa niobske tragike.

Naši igralci so delo resnično zagrabili z veliko ljubeznijo. Zasedba vlog je bila najboljša in ko se na nekaterih mestih obrusijo redke trdote, bo to delo lahko prištet med najboljša v tej sezoni. Glavni vlogi sta podala Kralj in Levartjeva, ostale važnejše pa Danilova, Gabrijelečeva, Sever, Drenovec, Tiran in Milčinski. Ga. Levartjeva je dobila tokrat vlogo, ki ji je nudila celoten razmah njenih lepih igralskih sposobnosti. Zelo dobra sta bila zopet g. Sever in ga. Gabrijelečeva, ki postajata močna stebra naše Drame in si brez njiu našega osrednjega ansambla gotovo ne bi mogli več zamišljati. Pristni in trdni ustvaritvi sta podala tudi g. Tiran in Milčinski.

Prevod dela je zelo lep in tekoč, režija pa je tudi bila v skladu z zahtevami dela.

Slovenski violinist Miran Vihar bo koncertiral v petek, dne 6. t. m. v mali Filharmonični dvorani. Na svojem sporedu ima skladbe Corellija, Respighija, Mozarta, Paganinija v priredbi Šimanovskega, Škerjancina in eno lastno skladbo. Pri klavirju bo pianist Marijan Lipovšek. Vstopnice bodo od torka dalje v predprodaji v Knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Zagreb, 3. junija. s. V Zagrebu potekajo pogajanja med predstavniki muslimanov in predstavnikmi hrvaške vlade za sklenitev posebnega zakona, ki bi zagotovil muslimanom popolno versko in kulturno avtonomijo.

Wallace:

Na sever, potepuh!

Mr. Meister je pognal motor, ki je delal naravnost pekleniski trušč; nato je urno splezal h krmilu. Tudi Rdečebredec je izginil v notranjinski voza.

Voz se je stresel in se začel počasi pomikati naprej... za šoferjem se je previdno dvignila zavesa.

»Voz! skozi mesto, ne da bi se kje ustavil in se govori z nikomur. Prekleto bom pazil nate, i stari pritlikavec. Gorje ti, če le zineš. Prelukujam te tako, da ne boš nikoli več cel.«

Začutil je cev samokresa na hrbtu in je strepetal.

Ko so dospeli v sredino mesta, je Rdečebredec lejal tovaršema:

»Vlezi na se tla, da vaju kdo ne vidi, če bi slučajno vstaknil nos vleče.«

Tudi sam se je vlekel na tla, vendar pa je še vedno držal z eno roko zaveso, z drugo pa tiščal starcu samokres v hrbet.

Robin in Lenny sta ležala na tleh, komaj nekaj pedl oddaljena drug od drugega.

Prišli so iz mesta... Polja na obeh straneh česte... Robin ni videl nikjer svoje tovarišice.

»Odošli samokres!«

Rdečebredec je okrenil glavo. Robin je ležal naslonjen na komolec in držal v drugi roki samokres.

Rdečebredec je pogledal Lennyja; toda njegov brezizrazni obraz mu ni povedal ničesar. Previdno je položil samokres poleg sebe na tla, Robin pa ga je z nogo pritegnil bliže. Hipoma pa se je z vso

silo zagnal nazaj k steni voza. Lennyjev nož je zgrešil cilj. V hipu je iztegnil roko in zagnal nož... toda ta je zaril globoko v les avtomobila.

»Pridi takoj sem, Rdečebredec! A ti, glej da se mi ne ganeš!«

Robin se je dvignil. Rdečebredec se mu je počasi približal z dvignjenimi rokami.

»Vlezi se! S hrbti skupaj!«

Na tleh je bilo nekaj vrvi. Z lahkoto ju je zvezal.

»Prebrisan si, zares!... Pomagava ti iz mesta, ti pa tako ravnaš z nama. Le čakaj! Drago boš nama še plačal!«

»Niti besede več! Je grozeče dejal Robin.

Stopil je bliže k šoferju, ki je sedel, kakor da bi bil omanjen.

»Voz! dalje! Ne smeš se ustaviti, dokler ne dospo v Ogdenburg!«

Sedaj je zagledal vitko dekletovo postavo ob robu ceste. Stopil je na zadnji krmil avtomobila in jo poklical.

XI.

Ko je avtomobil dospel do prvega križišča, ji je Robin pokazal izhod in ji pomagal skočiti na tla.

Tudi sam ji je sledil. Avto pa je odhruemel naprej.

»In kam greva sedaj?«

Sapa ji je zastajala. Robin jo je zaskrbljeno pogledal.

»V Kanado,« ji je odvrnil.

Nekaj časa je železniški tir tekel vzporedno s cesto. Sedaj sta šla čez eno, ne da bi koga srečala, razen nekega psa. Med potjo se je Robin ustavil pri nekem ribniku in vrgetl v vodo nekaj nožev, katere je iz previdnosti odvezl Lennyju. Tem sta sledila še dva samokresa k večjemu počitku.

»Prav za prav mi je Lennyja žal,« je dejal. »Treba je mnogo vaje za dobro metanje nožev. Mogoče bo preteklo več let, preden se bo popolnoma privadil novih nožev.«

Oktober je vztrepetala in on jo je zopet zaskrbljeno pogledal.

»Saj menda vendar nisi bolna?«

Ona pa je odkimala.

»Saj mi ne boš nikoli skušala prikriti, če bi se kdaj počutila slabo?«

»Ne, nisem bolna. Vsaj zares bolna ne. Le to moram priznati... čeprav nerada... da sem s svojimi živci na koncu.«

»Ali si čitala časopise?« jo je hitro vprašal.

»Ne. — Zakaj pa vprašuješ? Ali je v njih kaj o potepuhu? Ali so odkrili umorjenčovo truplo?«

Prikimal je.

»Tudi jaz nisem čital časopisov. Toda iz nekaterih pogovorov, katerim sem prisluškoval, sem izvedel, da so odkrili dolginovo truplo, da pa o staremu nobenega sledu. Nikakega dvoma ni, da dolžijo mene. Oni paznik garaže je gotovo tudi pripovedoval vse mogoče. Ne vem kaj bi dal, da bi mogel dobiti kakšen časopis.«

Dobil ga je, preden se je nadejal.

Dospela sta na cesto, ki vodi v Ogdenburg, in krenila proti temu mestu, ki je bilo zanj tako zelo važno.

Robin se je po poti norčeval iz svojih zasledovalcev, ki sta se zvezana peljala v Ogdenburg. Njegova tovarišica pa je trepetala ob misli, da bo sta spet vsobodna in ju bosta znova zasledovala.

»Gotovo sta zažela vptiti kot dva obsedenca, kakor hitro sva se midva oddaljila. Smešni mali možiček je najbrž ustavil avtomobil in ju rešil. — Ali pa je mogoče bil toliko pameten, da ju je

zvezana odpeljal do prve orožniške postaje.

Njegov smeh je bil otroško razposajen.

Ona pa je vztrepetala.

Zakaj se smeješ?

Namesto odgovora pa je Robin segel v žep in potegnil iz njega cel šop bankovcev.

»Skoraj tisoč dolarjev. — Vse do zadnjega centa sem jima pobral.«

Oktober se niti čuditi ni mogla več.

»Ničesar več ne razumem,« je dejala. »Zakaj si ju zvezal in jima pobral denar? Saj sta ti vendar hotela pomagati. Če bi njiju ne bilo, bi najbrž ostal v mestu in bi te bili aretirali.«

On pa se je zopet zasmel.

»Tega bi Elfrida ne dovolila. Saj sem ti že povedal, da ona tega za nobeno ceno ne. Saj je tudi ona bila v mestu. Videl sem njen avtomobil, ko sem na pošti govoril z Rdečebredcem. Prav gotovo bi ji ne bilo po godu, če bi me bili ujeli.«

»Tudi Sam je bil tu,« je dejala Oktober.

Povedala mu je o srečanju. Robin jo je pazljivo poslušal in je ni prekinil.

Ko je končala, je dejal:

»To je bilo brez dvoma tudi v zvezi z Elfrido. Kako je iznajdljiva! Dobra, stara Elfrida! Zelo neprijetno bi mi bilo, če bi moral dati zapreti Avgusta. Brez dvoma bi jo zelo bolelo. — Kaj ti je?«

Oddaljila se je od njega, šla na rob ceste in se vsedla v travo. Njen obraz je postal mrtvaško bled in roke so se ji tresle.

»Ne morem več naprej,« je zašepetala.

Robin se je ves prestrašen naglo ozrl naokoli. Cesta je bila prazna; nikjer nobenega človeka, nikjer nobenega vozila. Vendar se mu je zadelo, da vidi v daljavi med drevjem streho neke hiše.

Določila za uvoz blaga iz ozemlja, zasedenega po Nemcih

Uvoz blaga iz področja zasedenega po nemški vojski proti plačilu v kliringu. — Za izmenjavo blaga med ljubljansko pokrajino in pokrajinami bivše banovine, ki jih je zasedla nemška vojska, je v veljavi kompenzacijski sporazum (kliring). Prizadete tvrdke dobijo informacije o določbah, ki urejajo ta predmetni sporazum pri Zbornici za trgovino in industrijo. Določbe sporazuma se ne morejo uporabiti za izmenjavo blaga, ki je bilo že plačano.

Uvoz lastnega blaga. — Vse tvrdke, fizične osebe, ustanove, ki hočejo uvoziti blago, ki je bilo že kupljeno ali ki je sploh njihova last in je deponirano ali se sicer nahaja na področju bivše banovine, zasedenem po nemški vojski, se va-

bijo, da napravijo prošnjo za uvoz dotičnega blaga na Visoki komisariat po Zbornici za trgovino in industrijo.

V prošnji je treba navesti vse podatke, ki dokazujejo, da je blago njihova lastnina. Predvsem naj se navede: količina blaga, vrednost, kakaj se nahaja blago na omenjenem področju, morebitni stroški, s katerimi je blago obremenjeno, dali je blago eventualno delno, ali v celoti plačano, ime in bivališče hranitelja, pri katerem se nahaja blago itd.

Predpisno kolekovane prošnje morajo biti opremljene s točnimi in verodostojnimi listinami, s katerih se podajo vse okolnosti, potrebne za njihovo oceno.

Veliko število pogrešanih koles, vrednih 70.000 din

Ljubljana, 3. junija

Kakor prejšnja policijska uprava, tako sedaj Kraljeva Kvestura izdaja poseben seznam dnevnih o vseh kriminalnih zadevah, ki jih je treba preiskovati in glede njih poizvedovati. Zadnji čas je dnevnik objavil večji seznam o pogrešanih kolesih, ki so jih prijaviteli kvesturi njihovi lastniki. Število v drugi polovici maja pogrešanih koles je veliko. V treh seznamih je navedenih 63 novih in starih koles, ki so jih lastniki pogrešili, ko so jih prislonili za kratek čas ob ograje, zidove in drugim v raznih ulicah. Vsa ta pogrešana kolesa so cenjena na 70.485 din. Zadnji seznam koles z dne 31. maja navaja, da je bilo v času od 26. do 29. maja odpeljano 29 koles v vrednosti 30.985 din. Navajamo tu številke in tovarniške znamke nekaterih koles, da svarimo javnost pred nakupom takih koles. Bili so gotovi dnevi v drugi polovici maja, ko je bilo prav lepo število koles odpeljano, tako je bilo 26. maja pogrešanih 10 koles, 24. maja 9, 27. maja 9 koles, 28. maja 7 in 29. maja 6 koles. Ni dneva, da ne bi lastniki kvesturi prijavili svojih koles, ki so jih pogrešili. Med drugimi so bila naslednja kolesa pogrešana:

Moško kolo »Gerika«, svetlozeleno pleskano, tovarniška številka 1.503.708, skoraj še novo, vredno 2.600 din, evidenčna številka 207.358. Lastnik Premož Fran iz Stanežič. Pogrešil ga je lastnik na Tyrševi cesti pred hišo št. 37.

Zensko kolo, brez znamke, tovarniška št. 154.988, črno pleskano, eviden. št. 2-167.801-1, vredno 1.500 din. Prometna knjižnica na ime Marija Zavec. Odpeljano je bilo izpred gostilne Mavec v Trzni ulici, Ljubljana VII.

Moško kolo »Legnano«, zeleno bronsirano, krmilo Kavčič, tovarniška št. 3.955, vredno 1505 din. Evidenčna številka neznana. Odpeljano izpred hiše št. 13 na Gosposvetski cesti Alfonzu Kostevcu.

Moško kolo Saturn, belkasti pleskano, tovarniška št. 368.995, vredno 1500 din. Odpeljano iz dvorišča učiteljskega na Resljevi cesti Miranu Subicu.

Zensko kolo »Elektro«, črno pleskano, tovarniška št. 1.475.097, novi plašči, evidenčna številka 2-5469-1, vredno 1000 din. Odpeljano

lastnici Milici Kernčevi izpred hiše št. 18 v Kalanovi ulici.

Moško kolo »Naxos«, pleskano v srebrni barvi, tovarniška št. 667.858, športni sedež, brez evidenčne številke, vredno 3000 din. Lastnik Rudolf Ogrin odpeljano na Vodnikovem trgu izpred hiše št. 4. Nadaljnji seznam pogrešanih koles objavimo prihodnjič. Lastnike koles je treba opozoriti, da naj bodo silno previdni in naj puščajo kolesa tako, da jih imajo vedno pred očmi in pod kontrolo! Kupovalce koles opozarjamo, da naj bomo zelo previdni pri nakupu koles, ki so popolnoma predelana in sestavljena iz najrazličnejših ogrodi in kolesnih delov!

—d.

Prvi letošnji lahkoatletski nastop

Ljubljana, 3. junija

Na binkoštni ponedeljek je bil na Stadionu velik lahkoatletski miting, ki ga je priredil SK Planina. Lahkoatletskega tekmovanja se je udeležilo več kakor 50 atletov, kar je vse hvalje vredno, in je videti, da si lahka atletika začenja tudi pri nas utirati pot, pa čeprav ji to še nekaj let nikakor ne gre. Da je v Ljubljani kar 50 atletov na startu, je morda že velika redkost. In danes smo to redkost na veliko veselje doživeli. Na startu je bila zbrana velika, mlada garda navdušenih športnikov. Največ tekmovalcev je na start posla seveda Planina, za njo pa ljubljanski Hermes, ki kaže, da ima v svojih vrstah nekaj prav dobrih lahkoatletov. Tudi Ilirija je bila zastopana, vendar pa ne tako številno kakor navedena kluba. Na rezultate je vplivalo tudi soparno vreme, ki je na binkoštno praznike tako nenadoma nastopilo. Začetek tekmovanja so malo zavlekli, kar pa se pri tekmovanjih pri nas kaj rado primeri.

Rezultati mitinga:

400 m finale: 1. Oberšek (Ilirija) 53.1, 2. Skušek (PI) 55.0, 3. Glonar A. (I) 55.3, 4. Pleničar (I) 55.5.
1500 m: 1. Srakar Ivan (H) 4:24.0, 2. Potočnik (PI) 4:25.2, 3. Jovan (PI) 4:39.6.

Skromen binkoštni športni spored

Letošnji binkoštni športni spored je bil res skromen. Če ne bi imeli turnirja Mladike in pa lahkoatletskega mitinga, bi ostala Ljubljana brez športa. Nogometa bi sicer bilo še dovolj, posebno še, če bi vojaški moštvi ne odpovedali obeh tekem, tako v nedeljo kakor tudi v ponedeljek, ko bi nastopili dve moštvi vojakov proti Ljubljani in proti Marsu. Tako pa so v nedeljo in ponedeljek dopoldne igrala na igrišču Mladike štiri moštva Jadrana, Ljubljane, Marsa in prireditelja. Obiskovalcev je bilo zelo veliko, saj pa so tudi prišli na svoj račun, posebno drugi dan, t. j. v ponedeljek. Pa nekaj besed o tekmah.

Ljubljana : Jadran 5 : 1

Kot prvi par sta nastopila zgoraj omenjena. Zakasnila sta precej in točnost, kakor je videti, ni dosti cenjena pri Trnovčanih. Ljubljana je nastopila precej močnejša, saj je bilo v moštvi več od polovice ligešev, Jadran je imel v tej igri podrejeno vlogo in nikakor ni mogel priti do izraza. Ljubljana je igrala za oko zelo lepo, vrste so bile povezane in tudi strelci so bili na mestu. Po poteku igre je rezultat še nizko izražen za belo-zelene. Jadran je igral na same predore, kar pa mu ni uspelo. Jadranaši so igrali brezglavo in škoda moči nekaterih, ki so se trudili, da bi uvedli v igro sistem.

Mars : Mladika 1 : 0

V drugi tekmi sta nastopila prireditelj proti močnemu moštvi Marsa. Kakor je bilo videti, je Mars prišel na igrišče že z zmago v žepu. Pa bi mu Mladika kmalu zagodila. Igra je bila mnogo živahnješa od prve. Mladika igra zelo lepo, premišljeno, na hitre akcije. Igralci močno startajo, toda pravilno, le škoda je, da nimajo v napadu nekaj strelcev, ki bi znali doseči gole. Tudi v tej tekmi so se odlikovali s temi nogometnimi vrli-nami. Marsu je že kazalo, da bo odšel z igrišča poražen, kajti nekajkrat se je žoga odbila od Marsove golmanske prečke v polje. V tej igri bi skoraj domači zaslužili zmago, ali usoda je hotela

Slušateljem višje pedagoške šole v Zagrebu in Belgradu

Univerzitetni svet profesorjev ljubljanske univerze je na prošnjo slušateljev višjih pedagoških šol v Belgradu in Zagrebu sklenil, da se s prihodnjim letom ustanovi v Ljubljani slovenska višja pedagoška šola, ki bo priključena univerzi. Predavanja bodo samo za slušatelje višjih pedagoških šol v Belgradu in Zagrebu, ki so v tekočem šolskem letu bili v študiju in bodo trajali toliko časa, da bodo imenovani lahko diplomirali i zvojih predmetov. Višja pedagoška šola bo imela vse skupine razen VI. t. j. ekonomsko komercialne. Ta skupina bo bržčas priključena III. t. j. prirodopisni. Glede priznanja II. odnosno IV. semetra bo univerzitetni svet profesorjev še posebej razpravljaj. — Vse informacije daje bivši podpredsednik beogradskega slušateljstva viš. ped. šole: Rudolf Bratok, Ljubljana VII, Sušoborska ul. 22. Za odgovor priložite znamko.

Zagreb, 3. junija. s. Hrvaški ministri so imeli ob binkoštnih praznikih večje število političnih zborovanj v raznih večjih hrvaških krajih. Takšni sestanki so bili v Sisku, Djakovu, Koprivnici in Gospiću. Povsod je prišlo do izraza navdušenja zborovalcev za novo hrvaško državo, za Duceja in Fašistično Italijo. Minister dr. Budak je govoril v Gospiću in posebej pozdravil prijateljsko italijansko vojsko. Tedaj je ljudstvo navdušeno vzklíkalo Duceju. Dr. Budak je nato razlagal velike zasluge, ki jih ima Duce za ustanovitev neodvisne hrvaške države. V Novi Gradiški je govoril minister dr. Zanič, za njim pa zunanji minister dr. Mladen Lorković. Vsi so razlagali zbranim poslušalcem pomen obnovitve krone kralja Zvonimira in ustanovitve samostojne hrvaške države.

Letni čas za zapiranje trgovin

Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča, da je s 1. junijem t. l. uveden poletni čas odpiranja in zapiranja trgovinskih obratovalnic od 9 do 12 in od 16 do 18. Združenje prosi, da se članstvo strogo drži predpisane odpiralnega in zapiralnega časa. Proti kršiteljem se bo disciplinsko postopalo. Kupujoče občinstvo pa Združenje prosi, da upošteva navedeni poletni čas in pravočasno nakupi blago.

Koledar

Danes, torek 3. junija: 22. muč. Ug.
Sreda, 4. junija: Kv. Fr. K.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Murnov večer priredi danes ob osmih v Mali filharmonični dvorani v spomin štiridesetletnice pesnikove smrti Slavistični klub. Sodelujejo slavisti, Murnove pesmi pa bere ga. Šaričeva. Vstopnine ni.

Za četrtkovno krstno predstavo Mrakove tragedije »Sinovi Starega Rimljanca« vladajo živahno zanimanje. Zato opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki je od danes naprej pri blagajni v veži pred frančiškanskim dvorano dnevno od 10 do 13 in od 15 do 17. Tudi za prvo reprizo, ki bo v soboto so vstopnice že na razpolago. Začetek obeh predstav ob pol 20.

Erjavčeva cesta od Lestikove ulice do železniškega prehoda bo od 3. junija dalje za vozni promet zaprt zaradi naprave lahkega cestnega tlaka. Ker je delo mogoče samo ob sončnem in suhem vremenu, bo trajalo ob dobrem vremenu kakih 10 dni.

Trebljenje jarkov na Barju bo mestna občina tudi letos oddala na javni dražbi, ki bo prihodnjo nedeljo 8. junija ob 10 v šoli na Izanski cesti.

Določitev katastralne meje in meja javnih potov v katastralni občini Zg. Šiška se bo pričelo v ponedeljek, dne 9. junija. Podrobnosti so razvidne z razglasov, nabitih na vseh občinskih deskah. Vse potrebne informacije daje geometrijski referent mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7-1.

»Sinovi Starega Rimljanca« je naslov najnovejši Mrakovi tragediji, katere krstna predstava bo v četrtek, 5. junija ob pol 8 zvečer v Frančiškanski dvorani. Tragedija prikazuje v petih slikah tragično usodo »Rimljanovega doma in njegovih sinov. Je sicer v zvezi s tragedijo »Stari Rimljan«, ki jo je uprizorilo »Mrakovo gledališče« lansko sezono, vendar je delo samo v sebi zaključeno. V eni glavnih vlog nastopi avtor sam, ki je delo tudi sam zrežiral. Ker je splošno priznana avtorjeva nenavadna igralska darovitost, naj nihče ne zamudi tega večera, ki ga v vsakem pogledu nad vse zanimiv. Predprodaja vstopnic bo od torka dalje, dnevno od 10—13 in od 15—17 pri blagajni v veži pred Frančiškanskim dvorano.

Sprejem v 1. razred deške in dekliške vadnice. Starši, ki želijo dati svoje šoloobvezne otroke v 1. razred deške in dekliške vadnice na učiteljski šoli v Ljubljani, naj se zgledajo v dopoldanskih urah v ravnateljevi pisarni do dne 6. junija. S seboj naj prinesejo otrokov krstni list ali pa družinsko knjižico. Zdravniški pregled bo v Higijenskem zavodu za zaščito učencev (Šolska poliklinika, Aškerčeva ulica), in sicer: za dečke v ponedeljek, dne 9. junija in za deklice v torek, dne 10. junija od 9 dalje. Od srede dne 11. junija bo v veži na oglasni deski objavljen sklep, kateri dečki in deklice so sprejeti v 1. razred. Ravnateljstvo učiteljske šole v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Torek, 3. maja, ob 19.30: »Učenjak«. Red. Terek.

Sreda, 4. maja, ob 19.30: »Komedijska zmešnjava«. Red. Sreda.

Četrtek, 5. maja, ob 19.30: »Bog z vami, mlada letak!«. Red. B.

Opera:

Torek, 3. maja: zaprto.

Sreda, 4. maja: zaprto. (Generalka).

Četrtek, 5. maja, ob 19: »Faust«. Četrtek.

Drevi, v torek ob 19.30 bodo imeli v draveseleigre »Učenjak«, v kateri bo igral Jan namibonenti reda Terek predstav Detelove slovo vlogo, Cesar, Daneš, Nablocka in Plut pa komične vloge, ki so pripomogle delu do živahnega uspeha pri občinstvu. Rež. dr. Kreft. Red Sreda bo imel v sredo predstavo Shakespeareove »Komedije zmešnjave«, dela, ki občinstvu izredno ugaja in izboljša veliko smeha ter ustvarja dobro voljo. Letošnja nova uprizoritev te komedije je dosegla največji uspeh, kar ga je imela kdaj tekom let na našem odru. Odlični prevod Otona Župančiča in posrečene kreacije so pripomogle delu do popolnega uspeha.

Letošnja uprizoritev Massenietove opere »Don Kihot« bo zanimiva, ker bomo slišali poleg Primožiča in Betetta v glavnih partijah, izmenoma Kogejvo in Španova v vlogi Dulcineje. Vrednost opere obstoji tako v libretu kakor v glasbeni koncepciji.

Charlie Chan v San Franciscu

Na prvi strani časopisov je bil članek o smrti sira Frederica Bruceja. Ko je Chan to bral, so se mu zaprle oči. To je bila tista silno zapletena tajna, katere nihče ni mogel razvozlati... Toda to nalogo bo moral prepustiti drugim, da jo rešijo. Njegove misli pa so bile daleč od tod, v njegovem rojstnem domu in pri njegovi družini.

Izpustil je časopis in začel sanjati o Honolulu in o svojem malem sinčku. Kako bi bilo, če bi dal ameriškano ime temu novemu ameriškemu državljanu, ki bo verjetno že čez nekaj let postal skavt in bo korakal pod ameriško zastavo? Chanu je neverjetno ugajal njegov gostitelj Barry Chan? Ali ne bi bilo lep zvenelo?

Ko je pospravil svoj čaj, je med vrati restavracije spoznal tenko in nervozno postav Billa Rankena, urednika »Globe«. Chan je plačal svoj račun, vrgel na mizo napitnico in stopil proti častnikarju.

»Dobro dan«, je dejal reporter. »Kaj pravite o tej aferi v Kirk Buildingu?«

»Grozen zločin...«

»Vedela sta se na široko zofo v čakal-

nici, Ranken pa je prižgal cigareto.

»Vem za neke podrobnosti, ki bi utegnile biti za vas koristne.«

»Oprostite, je odgovoril Chan, »toda obrnili ste se na napačen naslov.«

»Ha? Kako?«

»Jaz se ne pečam s tem zločinom, je mirno odgovoril Kitajec.

»Kako to?«

»Čez tri ure bom šel skozi Zlata vrata in bom zapustil San Franciscu.«

»Dobro! Vedel sem, da boste odšli, pa sem vendar mislil... To je najbolj senzacionalen dogodek v San Franciscu od potresa pa do danes. Umor sira Frederika Bruceja je dogodek mednarodnega pomena. Prepričan sem bil, da se boste takoj lotili tega dela.«

Chan se je nasmehnil:

»Jaz ne spadam v vrsto skakalcev. Iz družinskih razlogov se mi mudi nazaj na Havajsko otočje. Za pismoonoš bi bilo zadosti postopanja po svetu. Stvar je nenavadno zanimiva in privlačna, toda — kakor sem rekel — nič za me!«

»Razumem, je dejal Ranken. »Vi ste vzgled umirjenega in neomajnega vzhodnjaka. Vi ste verjetno vse življenje be-

žali pred velikimi razburjenji, ali ne?«

»Pe čemu bi mi bila vsa razburjanja? Gledal sem Amerikance: nabrele žile jim tolčejo v sencah, živci so tako napeti, da bodo vsak hip počili. In kaj imajo od tega? Nekaj let življenja manj.«

»Čudno, je rekel Ranken in se zavil v naslonjač in poskušal vsaj za hip razbremeniti svoje živce. Upam, da vam ne presedam s tem pripovedovanjem o siru Frederiku. V spominu sem obnovil vse podrobnosti, ki so se dogodile tedaj, ko smo se sestali pri onem kosilu v hotelu »Saint Francis«. Ali veste, do kakšnega zaključka sem prišel?«

»Ne vem, zanima pa me.«

»Petnajst let pomeni gosto meglo, ki je legla čez indijske meje. Če vam je kaj za moje mnenje, bi rekel, da bi bilo treba dvigniti to kopreno, ki je petnajst let zavijala v temo tisti dogodek in šele potem bi lahko rešili uganko tega umora.«

»To je mnogo lažje govoriti, kakor pa izvesti, je menil Chan.

»Vidite, kakaj bi morali vi... Sicer pa se vkrcajte na svojo ladjo! Toda nihče me ne bo mogel več prepričati, da izginotje Eve Diran in umor Hilarija Gotha nista v zvezi s to zadnjo afero.«

»Ali imate kakšen povod za takšen sklep?«

»Da, v trenutku, ko sem po tistem kosilu hotel začeti pisati članek o najinem razgovoru, je sir Frederik nenadoma padel v naše uredništvo in mi takorekoc prepovedal dati v javnost karkoli od tistega, o čemer smo se razgovarjali. Iz tega sem naredil zaključek, da on brez dvoma še naprej raziskuje te stvari. In celo več. Zazdelo se mi je, da je mož že blizu cilja. Verjetno je, da njegovo potovanje v Peshawar ni bilo tako brezpomeno, kakor je brezuspešno, kakor je skušal to prikazati sam. Eva Diran se znaniti ta trenutek nahaja v San Franciscu. V vsakem primeru pa drži, da je bila snodi tukaj oseba, ki je zapletena v eno ali morebiti pa celo v obe prejšnji aferi. Ta oseba je ubila tudi sira Frederika.«

»Popolnoma sem vašega mnenja.«

»Seveda! In zato me boste razumeli in takoj priznali moje pripombe. Nekega dne sem odšel zvečer v Kirkov nebotičnik, da bi poiskal sira Frederika. Ko mi je Parady povedal, da je na zgornjem nadstropju, sem odšel tja. Ravno tedaj, ko sem hotel vstopiti, pa so se vrata pisarne odprla in neka mlada ženska...«

»Nehajte!« ga je prekinil Chan. »Oprostite mi, toda morali bi takoj oditi k gospodični Morrow in ji povedati. Jaz namreč preiskave ne vodim.«

Ranken se je dvignil:

»Zame ste vi nenavaden nerazumljiv človek, kakor da bi bili iz kamna. Zelim vam srečno pot. Če pa bodo kdaj odkrili morilca, pa bi rad videl, da bi vi za to novico nikdar ne zvedeli!«

Chan se je na široko zasmehal:

»Nenavaden cenim vaše ljubeznjive želje. Na svidenje! Zelim vam mnogo uspeha!«

Pospremil je z očmi častnikarja, ki je stopal prek ulice, potem pa se je spet povzpela v svojo sobo, da bi popravil svoje zadnje stvari. Ker je imel še dosti časa na razpolago, je odšel v kitajski del mesta, da bi se poslovil od svojega rojaka. Čim se je vrnil v hotel, je našel gdc. Morrow, ki ga je čakala.

»To je pa prijetno presenečenje, gospodičar! Ponuja se mi priložnost, da ponovno občudujem vašo zanimivo osebnost.«

»Na vsak način moram govoriti z vami. Državni tožilec mi je vso to afero dal popolnoma v roke. To je zame edinstvena priložnost. Ali ste še vedno trdno odločeni, da odpotujete?«

»Bolj kot kdaj prej.«

Odpeljal je k prvi zofi.

»Snoči sem dobil veselo sporočilo.«

(Dalje)

Živilske izkaznice – iznajdba davnih časov

Vojske, povodnji in druge nezgode
so prisilile ljudi že pred 3000 leti, da so uvedli omejitve življenja

Danes bi res že lahko na prste prešteli vse tiste države na svetu, razen morda v Ameriki, kjer se ne bi bili uvedli nadzorstva nad porabo raznih življenjskih potrebščin, ali z drugimi besedami, kjer se ne bi morali sprijazniti tudi z živilskimi izkaznicami. Vendar pa bi bilo napačno misliti, da je ta način nadzorstva nad porabo živil med ljudstvom iznajdba sedanje, ali pa vsaj prejšnje svetovne vojne, ki nam je tuji v tem oziru ostala v še dokaj živem spominu. Živilske izkaznice so ljudje poznali že davno prej, čeprav so imele – vsaj v prvih časih – čisto drugačno obliko, kot pa jo imajo danes. Skoraj neverjetno se nam zdi, da bi bili živilske izkaznice poznali ljudje

že pred tremi tisočletji

Gotovo bi bila nadvse zanimiva zgodovina živilskih kart od prvih začetkov do danes. Bila bi brez dvoma tudi dokaj obširna in bi se ob njej lahko dolgo časa zabavali, seveda če je ne bi brali ob prevelikem pomanjkanju živil...

Pred tremi tisočletji so torej, kakor rečeno, že poznali neke vrste živilskih nakaznic. Bile pa so, kar je vendar razumljivo, dokaj drugačne od tistih, ki z njimi gospodinjne danes hodijo v trgovine po potrebna živila. Natančneje pa živilskih »kart« iz teh davnih časov ne poznamo, le učenjaki trdijo, da so se jih ljudje tudi že posluževali, in sicer vselej le v primeru, če je iz katerega koli vzroka bilo potrebno porabo živil omejiti na najmanjšo mero.

Izkaznice v obliki kamnitih ploščic

Prve živilske karte, ki jih res tudi poznamo, pa so iz časov nekako 1000 let pred Kristusovim rojstvom. Posluževali so se jih na Kitajskem, ko je vladal cesar Čaufentan. V tej deželi večnih nemirov je divjala tudi tedaj huda vojna in je življenje primanjkovalo. Treba je bilo torej nekaj ukreniti, da manj premožni ljudje ne bi umirali od lakote, drugi pa, ki so jih morda tudi tedaj imenovali verižnike, seveda po svoje, pa bi brez potrebe koplili živila. Vojni so se pozneje pridružile silne povodnji in težave s prehrano še povečale. Oblasti so si morale tedaj hudo beliti glave, preden so iznašle primerno rešitev iz tega, nadvse težkega položaja. Uvedli so živilske nakaznice, ki pa niso bile morda iz kakšnega papirja, pač pa kar iz kamnitih ploščic. Kitajci si je s takšno izkaznico lahko kupil dovoljeno količino riža ali drugih nujno potrebnih živil. Takratnim brezvestnim spekulantom so torej tedaj stopili temeljito na prste s kamnitimi živilskimi »kartami«.

Živilska izkaznica – šop las

Učenjaki, ki so se temeljiteje bavili z zgodovino davnih časov, trdijo, da so ljudje tudi drugod, ne samo na Kitajskem, že zgodaj poznali živilske izkaznice. Ne smemo pa misliti, da so bile te »karte« povsod v obliki kamnitih ploščic. Ponekod so imeli na primer tudi lesene. Najbolj čudne od vseh, kar so jih ljudje kdaj poznali, pa so prav gotovo tiste, ki so se jih v času hudih stisk za živila posluževali prebivalci na Aljaski. Tam je takšno izkaznico predstavljal – začuda, pomislite – šop las! Toda če je Aljaska tista dežela, ki tako rekoč vojne skoraj ne pozna in jih je v vsej zgodovini še prav malo doživela, ne sme-

mo misliti, da tu potem takem ni bilo nikdar nobene potrebe po kakšni omejitvi življenja. Takšne potrebe ne prinaša samo vojna, pa tudi ne samo ogromne poplave. Za uvedbo živilskih nakaznic so tudi še drugi vzroki, kakor se je v davni preteklosti pokazalo vprav na Aljaski. Ljudje tam žive po veliki večini od lova. Kadarkoli je na lovu malo sreče, se ljudem gotovo slabše godi, kot sicer. Nimaajo na razpolago vsega, kar bi si pozeleli. Zato je tudi v takšnem primeru treba misliti na pravično razdelitev hrane. Ves živež, ki je bil na razpolago, so zbrali v skupna skladišča in so ga nato

Dosedanji uspehi na polju televizije

Ker so aparati še zelo dragi, so uredili posebne dvorane za televizijo, kjer širšemu občinstvu kažejo najzanimivejše sporede

Brez dvoma je televizija najpresenetljivejši izum dvajsetega stoletja. Toda treba je bilo dolgotrajnega dela in poskusov, preden se je ta izum gledanja na velike daljave izpopolnil do sedanje višine.

Od sile zapleteno sestavljeni aparati danes že omogočajo prenašati slike na velike daljave bodisi po žični ali pa brezžični poti. Dočim radio prenaša na neizmerne daljave zvok, izpopolnjuje televizija to akustično delovanje z neposrednim prenašanjem tudi slik, čeprav zazdaj seveda še na omejene daljave. Posebni televizijski aparati slikajo udeležence posameznega človeka, gledališke predstave, športne prireditve in podobne stvari, ter z odgovarjajočimi sunki toka prenašajo te slike s pomočjo žice ali radijskih valov na televizijski sprejemnik, ki jih človeku nato prikazuje podobno kot slike na filmskem platnu. In če človek istočasno posluša še radijski zvočni prenos, dobi vtis, kakor da posluša in gleda filmsko predstavo, toda le s to razliko, da se te slike ne reproducirajo s celuloidnega traku, pač pa se neposredno prenašajo iz daljave na sprejemnik.

Televizija je se zdaj že zelo izpopolnila in v precejšnji meri ljudstvu tudi že služi. Stremle-

delili ljudem po potrebi. Špekulacijo pa so tu zatrli na prav poseben način. Vsakemu, ki je prejel gotov delež živeža iz skupnega skladišča so odrezali šop las. Dokler mu lasje niso spet zrastle, ni mogel dobiti nobenega živeža. Seveda so bile temu primerne tudi količine živil, ki jih je prebivalec Aljaski lahko naenkrat dobil, kajti lasje človeku tudi ne zrastejo tako naglo. Na tak način ponekod na Aljaski se danes dele prebivalstvu hrano, kadar imajo lovci le preveliko smolo in je v deželi pomanjkanje.

Vsekakor je te vrste »racioniranje« živil, kakor so ga uvedli v divji Aljaski, zelo učinkovito in popolnoma onemogoča vsako brezvestno kopicenje živil. Toda pri nas bi ljudje kaj čudno pogledali, če bi jim v trgovinah nenadno začeli striči lasje in stranke odslavljal s pripombo, da ne smejo prej priti spet v trgovino, preden se jim lasje ne zarasejo.

nja učenjakov pa gredo še dalje, da se ta najpresenetljivejši izum vseh časov še bolj izpopolni.

Sedanji televizijski aparati so seveda še razmeroma precej dragi. Vprav zaradi tega so po nekaterih večjih mestih, na primer v Nemčiji, uredili posebne dvorane za televizijo, kjer lahko večje število gledalcev naenkrat, podobno kot v kinu, uživa nad televizijskimi prenosi. Pri tem pa odločujoči činitelji seveda gledajo zlasti na to, da pride na spored čimveč zanimivih stvari. Vsak spored je najskrbneje izbran.

Televizijo so zdaj tudi že postavili v službo športa. Ena njenih zelo priljubljenih oddaj nosi naslov »Boksanje – vrsta športa, ki se je je treba naučiti«. Pri tem navadno kak priznan rokoborec tolmači občinstvu temeljna pravila boksanja, ko se istočasno razvijajo pred gledalci slike, ki predstavljajo boj med dvema rokoborcem. Vse to pa so takorekoč šele prvi začetki, ki tudi v praksi še kažejo, kako velikega pomena je televizija. Stremljenja po čim večji izpopolnitvi tega izuma bodo vsekakor šla še naprej, čeprav morda še ne bo tako kmalu dosežen uspeh, ki je na tem polju sploh dosegljiv.

Nazaj k elektromobilom

Škodovi zavodi v Plznu so že pred leti za mestno pivovarno izdelali avtomobil, ki so ga gnale baterije akumulatorjev. To novo vozilo se je dobro izkazalo ne samo doma v Plznu in na Češkem sploh, pač pa tudi v tujini. Omenjene tovarne so zaradi tega uspeha kmalu začele izdelovati elektromobile, ki jih ženejo baterije z napetostjo 80 voltov. Poseben pomen imajo ta vozila zlasti v sedanjih časih, ko je tudi z benzinom treba primerno varčevati.

Žito suše s kratkimi valovi

Vsako leto deževje in druge vremenske nevarnosti uničijo precejšnje količine žita, ki ga je v sedanjih časih seveda še dosti bolj škoda, kot ga je bilo v prejšnjih mirnih časih. Nemški strokovnjaki se zaradi tega že dalj časa ustvarjajo s poskusi, kako bi z ultra kratkimi valovi ali ultravijoličnimi žarki in končno z infrardečimi žarki sušili žito. Medtem ko se pri navadnem načinu sušenja neha možnost žitnega klitja že pri 40 stopinjah Celzija, je to pri sušenju s kratkimi valovi drugače. Pri teh se namreč do-

seže največji učinek s pet metrijskimi valovi. Če žito obsevamo z njimi 15 sekund, dosežemo 55 stopinj Celzija, pri tem pa se popolnoma uniči na žitu vsi škodljivci. S takšnim obsevanjem se žito suši, pri tem pa obdrži svoje lastnosti. Ultravijolični žarki imajo lastnost, da zdravo žito popolnoma ohranijo za dalj časa, dočim zrna, ki niso klena, razkuži. Končno so tudi dognali, da je z obsevanjem z infrardečimi žarki možno hitro in enakomerno posušiti žito. Ti žarki uničijo tudi ves mrčes, ki na žitu povzroča škodo.

»Argentinski komet«

Zvezdoslovec zvezdarne v španski Cordovi, Martin Dartayed in Jurij Robone sta skupno z zvezdoslovcem Armandom Cecilijem Stucumanjem pred nedavnim presenetila svet z novico, da sta našla v ozvezdju »Oltarja« v bližini zvezde »Alfa« nov komet. Zvezdoslovec Romeo Grandom pa je skoro istočasno v južnoameriški državi Čile odkril isti komet in izračunal, da je oddaljen od zemlje 42 milijonov km ter da meri njegov obod 5 milijonov km. Dal mu je svoje ime.

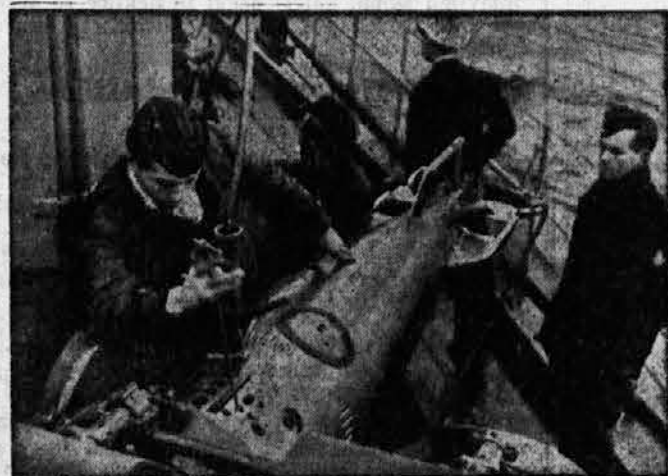
Toda tudi tokrat se je odglasilo nekaj učenjakov, ki trdijo, da to ni več nobeno novo odkritje, pač pa da so prav ta komet našli že prej oni sami. Boj med temi zvezdoslovcji še vedno ni končno odločen, vsaj v toliko ne, kako naj se novo odkritje zvezda imenuje. Medtem ko mu je dal omenjeni čilski zvezdoslovec svoje ime, ga hočejo Argentinci proglasiti za svoje odkritje in ga tudi po svoje imenovati. V nekem argentinskem časopisu je o tem novem kometu izšel pred nedavnim članek, v katerem se pisec zavzema, da bi se komet imenoval po Argentini kar »Argentinski komet«.

O slovitem pevcu Šaljapinu, ki je pozabil potni list

Sloviti basist Šaljapin, ki je dolgo časa živel v Parizu, je nekoč priredil svoj koncert tudi v Ženevi. Tja se je namenil potovati s svojim osebnim avtomobilom. Ko se je pripeljal že do francosko-švicarske meje, se je spomnil, da je pozabil vzeti s seboj potni list, ki ga pač mora imeti vsak, kdor hoče čez mejo. K sreči pa je tedaj na meji naletel na nekoga širokogrudnega švicarskega obmejnega stražnika, ki je razumel, da se člo-

Zadnje preskušnje ladijskega torpeda, preden zleti proti sovražni kovi ladji.

Gl' ultimi controlli del siluro prima di lanciarlo contro la nave nemica.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

Izpolnili bomo svojo dolžnost do kraja in za vsako ceno. Naj nam bodočnost hrani kakršno koli presenečenje, zavedali se bomo, da služimo večji usodi, kakor je naša, taki, ki v vsakem pogledu opravičuje kakršno koli žrtve, tudi najvišjo.

Tovariši črnege, belege, rdečega in zelenega oddelka! Sinji vojaki neba se ne boje smrti in so navajeni velikodušno dajati življenje, da pridejo dalje. To je bila in je naša prisega pred Nj. Vel. Kraljem Italije, prisega, za katero je zastavljena vsa naša čast. Ponavljamo prisego zmagovitemu Kralju in zagnali se bomo s trdnim sreem in neomajno voljo prav na tiste poti čez Ocean, ki sta jih italijanski duh in vnema nekega dne odprla za pohod omike.

Med vsem poletom nas bo spremljal vzpodbujajoči in budni pogled tistega, kateremu je Italija Vittoria Venetta določila nalogo, da naredi domovino veliko in mogočno, tistega, po čigar volji je prišlo prerojenje italijanskih kril, pogled Duceja, fašistovske Italije. Tovariši: A no!e

Orbetello, 14. decembra 1930-IX.

Minister kraljevega letalstva
General letalske skupine
Italo Balbo.

7. Odhod.

poročila so deževala. Gabriel D'Annunzio je brzojavil: »Ibis redibis memento audere semper.«

To je bilo zares rimsko voščilo.

Ves dan 14. decembra se dotok ljubečih sporočil ni ustavil. Očka Ambrosio je brzojavil:

»Ko boste jutri odhajali na veliki polet, bomo mi pri maši,

da molimo za vas in za vse. Zahvaljujem se vam za prijazno misel ter vam pošiljam poljub od Magdala. Očka Ambrosio.«

Odgovoril sem:

»Vaši sinovi so z vami.«

Ko smo ta dan bili pri mizi, so sporočili, da je prišla miss Spooner s stotnikom Edwardom. Jedla je z nami, vsi so jo kar se da slavili. Kazala je svojo nepriljenost in prisrčno angleško preprostost, kakor se spodobi dobremu letalskemu tovarišu. V počaščenje je dobila vzkljka:

»Ir-or« ter »Rata-flau-flau-flau«, ki sta bojni klic atlantskih pilotov, iz moških grl in prsi pa se je še posebej njej na čast vzdignila pesem »It is long-way-to Tipperary«.

Udeležila se je predstave filma o pripravi poleta, natančno obiskala letalske lope in stroje. Nič se ni naveličala občudovati in nam ni skrivala, da ji je hudo in žal, ko mora ostati na tleh, njeni italijanski tovariši pa odhajajo. Močno se mi je zahvaljevala za pomoč, ki smo ji jo dali pri nezdobi v Belmonte Calabro. Ko je odhajala, je na vse strani trdo stiskala roke.

»God bye«, pogumna letalka. Nesl v svoje daljne kraje odmev te zmagovite mladine, ki se zdi, da je prav zdaj prišla iz vojnih jarkov!

Vse lepo, toda medtem se pa vreme ni hotelo začelo pobojševati. Temni oblaki so se valili z enega kraja nebo na drugega. Niti krpe jasnine ni bilo. Vlažen zrak je rezal v kosti. Vseposvodi sivi dež, na kopnem in na morju.

Stroji so bili pripravljeni na odhod že od 14. decembra zvečer. Z vsem bremenom so bili zasidrani ob pristaniščih na jezeru. Zdaj pa zdaj je oko steklo do njih in le slabo brzdelo nepotrpežljivost. Negibno so se odražali na vodi v uravnoteženi lahkotnosti razpetih kril, z motorji in z veterinami v pokrivalih.

Med 14. in 15. smo vso noč čuli tišči, ki smo se zabili v vremenslovsko pisarno ter proučevali kaj neznatne možnosti, da bi se nebo morda nenadno spametovalo. Z vse poti so sporočali slabo vreme. Odiiti ob zori 15. bi bilo noro.

Zapovedal sem, da ne pojdemo in sem se pripravil, da bom

z vedno večjo nepotrpežljivostjo gledal, kako druga za drugo potekajo ure novega dne.

V torek 16. se okoliščine niso nič spremenile. Medtem pa so kar naprej prihajali prijatelji. Ne vem, če sem vedno bil prijazen. Gotovo moje razpoloženje ni moglo biti zavijdanja vredno. Na predvečer koraka, ki te utegne veljati življenje, ti je potrebno, da bi se čutil prostega vezi, četudi še tako slabih, ki tvorijo običajni svet čustvenega življenja. Hočeš, da te vsega zavzema lastni boj proti usodi. Hočeš biti prost samega sebe v najbolj popolnem smislu besede.

Toda ti moji nameni so ostali pač samo nameni, zakaj dejansko je soba v častniškem krožku na vodnem letališču v Orbetello bila kar naprej nabita, kakor šotor.

Če to ni bil glavni razlog, je pa le precej pomagalo, da sem sklenil odhod za ob zori 17. decembra. Poročila so nam javljala sibeke zračni pritisk med Levijem zalivom in med Baleari. Toda vremenslovci so zagotavljali, da bi se roj južno od Minorce lahko izognil neugodnemu predelu in ga pustil na desni. Deževje, o katerem so poročali z vse proge, da traja, toda da je lahno, nam ne bi delalo preglavice. Na letališču je zjutraj zazvonilo ob štirih. Vsakdo je storil, kar je mogel, da bi bil naglo na velikem nabrežju pri vkrcvališču.

Bila je še noč. Za našimi hrbti so sivi kupi hangarjev metalni senco za senco na nebo. Jezero je bilo pogreznjeno v popolno temo. V rednih presledkih je osem velikih žarometov metalo na njene vode sveženj luči in tedaj je vse stopilo v ospredje. Kakor strašilo na svinčeni barvi, so se nad jezerom budili obrisi hribov, drug za drugim so prihajali na svetlo beli atlantski stroji. Na nabrežju vkrcvališča je bil velik šumot korakov, prihajanje in odhajanje tihih in naglih senc.

Zrak je leden in moker. Nežni srp lune kuka izza zastora oblakov, potem izgine, potem se spet prikaže. Na vzhodu začena presegati zora z boječim srebrnim naznanilom. Na srebro polaga lahno tenčico zelenila, potem malo daljšo progo rumečila. Nazadnje pa velik spev rdečine zažge verigo mareman-skih gora.

Pristanišče La Valetta na Malti v ognju bomb. Il porto di La Valetta nel fuoco delle bombe.

veku včasih tudi lahko pripeti takšna nesreča, da pozabi doma potni list. Pustil je Šaljapina brez nadaljnega čez mejo. Toda nazaj grede ni šlo tako lahko. Francoski orožnik ni hotel prav nič pogledati skozi prste in je vtaknil slovitega pevca v zapor, kjer naj bi ostal toliko časa, dokler o njem orožništvo ne bi dobilo podrobnejših podatkov. Šaljapinove prošnje mu niso šle prav nič k srcu. Se najmanj dvajsetkrat ga je orožnik vprašal, kako se piše.

»Vi torej trdite, da ste tisti, ki poje na ploščah?« Eje unhnem?

»Točno!« — mu je odvrnil Šaljapin.

»Dobro. Jaz se na petje tudi razumem. Zapoljte mi, in takoj bom spoznal ali se lažete ali pa govorite resnico.«

Ker se je Šaljapin bal, da bo res moral presedeti v zaporu nekaj dni, je zapel z vso dušo. Celo njemu samemu se je zdelo, da ni še nikdar tako zapel kot pred tem francoskim orožnikom. Ko pa je pesem končal, je orožnik zmajal z glavino in dejal:

»No, no, ni ravno tako slabo. Pojete še dosti dobro. Lahko bi bili celo Šaljapin. Zaenkrat vas pustim, naj bo!»

Največja in najmanjša knjiga na svetu

Največjo knjigo na svetu imajo v neki knjižnici na Dunaju. Je to anatomski atlas iz leta 1823—1830. Njegov obseg je res vsega spoštovanja vreden. Knjiga je visoka 190 cm, široka pa 90 cm. Pred nekaj leti je izdala neka družba v Angliji na roko pisano sveto pismo v velikosti 160x110 cm. Iste velikosti je takoiemenovano »hudičovo sveto pismo«, ki ga imajo v kraljevski knjižnici v Stockholmu. Dve štiri centimetre debeli deski tvorita platnice te knjige, pri kateri imata dva močna moža dovolj opravka, da jo dvigneta.

Najmanjša knjiga, ki je bila kdaj tiskana, pa je iz leta 1897. Ima 208 strani in vsebuje med drugim pismo Galilejem. V premeru meri knjižica 9,5x6 mm. Iz leta 1826 je knjiga, ki vsebuje almanah mesta Karlsruhe. Velikost je 2x1,5 cm. Almanah tehta en sam gram. V njem je tudi koledar z 22 slikami lesorezov, pet portretov in načrt mesta Karlsruhe.

Zahtevajte povsod naš list!